

Abstrakt

Mgr Zuzanna Róża Kamykowska

„Czynniki determinujące poziom cen dzieł sztuki na aukcjach w Chinach”

Kultura i sztuka od wieków pełnią istotną rolę w rozwoju społecznym i gospodarczym, a dzieła sztuki – obok wartości estetycznej – funkcjonują również jako przedmiot obrotu rynkowego. W efekcie ukształtował się globalny rynek sztuki, tradycyjnie zdominowany przez USA, Wielką Brytanię i Francję. W XXI w. coraz większe znaczenie zyskały jednak Chiny, które w 2024 r. osiągnęły 25% udziału w światowym rynku aukcyjnym, ustępując jedynie Stanom Zjednoczonym. Dynamika rozwoju i specyfika chińskiego rynku, silnie uwarunkowane lokalnym kontekstem polityczno-gospodarczym oraz kulturowym, czynią go wyjątkowym obszarem badawczym.

Głównym celem rozprawy jest identyfikacja i hierarchizacja czynników wpływających na ceny dzieł sztuki sprzedawanych na aukcjach w Chinach. Cele szczegółowe obejmują: systematykę podmiotów rynku sztuki, analizę jego uwarunkowań politycznych i społeczno-kulturowych, porównanie z rynkiem globalnym, charakterystykę strukturalną obrotu oraz empiryczną weryfikację determinant cenowych. Na podstawie literatury i specyfiki rynku sformułowano hipotezy badawcze dotyczące czterech grup czynników: związanych ze sprzedażą dzieła, jego cechami fizycznymi i wizualnymi, historią i dokumentacją oraz osobą artysty.

Badanie empiryczne oparto na próbie 6672 transakcji z lat 2011-2024, obejmującej dane z Christie's oraz China Guardian. W analizie zastosowano statystykę opisową, testy chi-kwadrat, analizę wariancji (ANOVA) oraz metodę Random Forest. Wyniki pozwoliły wskazać, które zmienne – takie jak dom aukcyjny, technika i podłoże dzieła, sygnatura, wymiary, proveniencja, certyfikat autentyczności, płeć i narodowość artysty czy jego popularność medialna – mają największe znaczenie dla poziomu cen.

Struktura rozprawy obejmuje część teoretyczną (definicje rynku i dzieła sztuki, ujęcie historyczne i ekonomiczne, charakterystykę sztuki chińskiej oraz lokalnych uwarunkowań) oraz empiryczną (opis próby badawczej, metodologia, wyniki analiz). Podsumowanie zawiera wnioski z badań, weryfikację hipotez oraz rekomendacje praktyczne i naukowe.

Rozprawa ukazuje chiński rynek sztuki jako złożony i dynamiczny, podlegający unikalnym mechanizmom wyceny, odmiennym od standardów zachodnich. Wskazuje na kluczowe determinanty cen, a także wyznacza kierunki dalszych badań, m.in. dotyczące cyfryzacji oraz wpływu nowych kanałów sprzedaży na kształtowanie wartości dzieł sztuki.